

Köylü ve Kentli

Koray Çalışkan

koray.caliskan@boun.edu.tr

BirGün'deki son köşe yazıma yaklaşırken yeni iktisadi coğrafyaları anlatmaya çalışıyorum. Köy ve kent arasında kurulabilecek yeni iktisadi hat bu coğrafyaların iktisaden en büyüğü olabilecek potansiyele sahip. Özellikle Türkiye gibi ülkelerde. İlk adımlar atıldı, ilk çelmeler takıldı.

SENDİKA NE YAPAR?

Sendika yeni haklar düşler, ister. Patrona kaptırılan artı değer peşindedir. Onu almaya çalışır. Ancak hepsini alsa, zaten patron kalmayacağı için sendikalar hiçbir zaman tam anlamıyla başarılı olamaz.

Ancak bazı emek örgütleri bu negatif gündemin sınırlarını yokluyor. Dünyada birçok sendika ve emekçi örgütü yeni iktisadi alanlar yaratıp kolektif üretim ve pazarlama yolları deniyor ya da üyelerinin kurduğu kardeş örgütlerle bu alanları tahlil ediyor. Türkiye'de de ilk tohumlar toprağa atıldı. Eğitim Senli birkaç kentli emekçi ve Çiftçi-Senli birkaç köylü emekçi bir süredir hal ve pazarların yanından geçecek, kâr marjı pazarın altında olan ve bilge köylü tarımına dayanan bir üretim ve değişim ilişkisi denemeye karar verdi. Kısa vadede kapalı bir üye grubunun içinde yürüyecek, kentliler için gıda, köylüler için nakit ihtiyacının ancak bir bölümünü karşılayacak pilot bir iktisadi alan açmaya çalışıyorlar.

ALAN AÇMAK

Alan açmak tarla açmaya benzer. Balkanlığı temizleyeceksin, taşı topraktan ayıracaksın, tarlayı kendinin belleyenleri defedeceksin, daha da önemlisi orası tarla olmaz diyenleri pek dinlemeyeceksin. Bu tip yeni iktisadi alanların tarla açmaktan daha zor bir yanı var. Öncelikle konuşup yapmayan Marksistler, sosyalistler, topyekûn devrimciler, dünya sistemcileri, felaket tellalları üzerinize sağcılardan daha önce atlayacak. Biri bıyığını çekiştirerek "kallavi kapitalizmi domates kooperatifiyle mi değiştireceksiniz" diyecek, diğeri "patates çuvalı köylülerin peşine takılırsanız tarımda kolhozlaşma engellenir" diyecek, bir diğeri "merkezçevresistem" diyerek sitem edecek, öbürü "kriz geldi, batsın bu dünya yenisi kurulur" deccallığı yapacak. Bunlarla uğraşmak mı zor, kolları sıvamak mı bilemiyorum.

TÜRK ÇİFTÇİ-SEN, ÇİFTÇİ BİR SEN

Kol sıvamayan solculardan kurtuldunuz diyelim, karşınıza devlet ve sağ dikilecek. Önce köylüye "siz patronsunuz sendika kuramazsınız" diyecek. Sonra hadi kurdunuz diyelim, "belgelerin pulunu geç yalamışsınız" diye sizi kapattık diyecek, öbürlerinin kapısına eften püften nedenlerle kilit vuracak. Konfederasyon kursanız "ya yeterli sendikanız yok, ya da siz işçi değilsiniz, emekçi değilsiniz, kendi kendine yetişen mahsulü kaldırırsınız" diyecek. Mehmet Altan gibi yan gelir yatarsınız diyecek. Yıllar geçecek sendikanızı, konfederasyonunuzu kuracaksınız, arkanızdan sağcılar açtığınız alana atlayacak. Sonra Ahmet Altan gelecek, Çiftçi-Sen'le Türk Çiftçi-Sen'i ayıramayacak, örgütlenenin at iziyle örgütsüzlüğü örgütleyenin it izini karıştırıverecek. Bu kadar kolayca.

ZOR, AMA HEP ÖYLEYDİ

Ama ne zaman kolaydı ki? Yeni iktisadi alanlar açmak hep zordu. MST onlarca topraksız köylüyü kaybetti, hâlâ silahların gölgesinde tarla açıyor, kolektif kuruyor. Çiftçi-Sen'in örgütçüleri açık tarlaların emekçilerini birbirine, onları da kentli emekçilere bağlamak istiyor. Günümüz Türkiye'si'nin savrulduğu kentler AKP muhafazakârlığına en az bulaşmış ve en

geniş çalışan grubunu rgtlyorlar. Sessiz sedasız devrimci patikalar açıyorlar, gözümüzün önünde.

Biz ne kadar yanlarındayız, bilmiyorum. Kentliler olarak sık sık düşünmeliyiz. Kendimiz için, kentimiz için.